

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De vitio inanis gloriæ ac de ipsius gradibus. Cap. 15.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

debitis astringaris, pro quorum minimo nunquam poteris respondere. Omnia enim in te collata beneficia, debita tua sunt, quibus Dominus sibi fecit debitorem. Omnia etiam beneficia aliena, debita tua sunt, quia ita aliis dantur, ut ex illis non modicum emolumentum accipias. Denique quicquid est in caelo, quicquid est in terra, quicquid est in subterram, id totum debitum tuum est, quia nihil cogitare poteris, quod non te erudiat, aut moneat, quod non te, vel ad fugam mali, vel ad boni prosecutionem instiget. Si tot tantaque debemus, & nihil perfolimus, quis, ut verbis Bernardi utar, amplius grunniet, dicens: Nimum laboramus, nimum ieiunamus, nimum vigilamus, cum nec millefima, immo nec minimae parti debitorum suorum valeat respondere? Quis non acediam & torporem excutiat, ut si non ad aequalitatem (id enim fieri non potest) saltem ad humanam possibilitatem, vel minimo debito satisfaciatur, & tantis beneficiis gratus existat?

Bern. ser. de quadrup. de bisio.

IX.

Virorum spiritualium vitam, moresque considera, eorum feruorem in rebus diuini cultus, & diligentiam in virtutibus exercendis expende, quae tibi segniter viuenti non modicum ruborem iniicient. Ad id hortatur Salomon dicens: Vade ad formicam, o piger, & considera vias eius, & discite sapientiam: quae cum non habeat ducem, nec praecceptorem, nec principem, parat in aestate cibum sibi, & congregat in messe, quod comedat. Formica hominibus prouidum, & in negotiis gerendis strenuum Aegyptiis significabat: & apud Hieronymum, aut Bedam, diligentem operarium significat, qui in praesentis vita, velut in aestate fructus iustitiae, quos in aeternum recipiat, sibi recondit. Iuxta quam interpretationem formica, duce, praecceptore, ac principe carens, virum mihi saecularem indicat, (& ego aliquos tales vidi) qui sine directione spiritualis magistri, & sine magnis adiumentis, quibus nos in vita religiosa proficimus, viam spiritualis conuersationis arripuit. Hic quia solerter vitis extirpandis, & virtutibus inserendis intendit, cito proficit, & non semel viros religiosos excedit. Si huiusmodi hominem apud te habes: & forte habes, & ei tanquam magister rationem procedendi praecribis, illius vitam attentè considera, & videbis quam acriter tuam segnitiam reprehendat. Ipse quidem in corde suo omnium se minimum reputat, ore tibi omnia sua interiora pandit, & te velut praecceptorem interrogat: signis ex corde profectis tibi vitam religiosam profertenti se submittit. At vita eius clamat, & te acriter increpat, & dicit: Usquequid piger dormies? Quando confurges de somno tuo? Paululum dormies, paululum dormitabis, paululum conferes manus, ut dormias, & veniet tibi quasi viator egestas, & pauperies quasi vir armatus.

Prou. 6. 6. 7. 8.

Beda ad c. 6. Prou.

Prou. 6. 9. 10. 11.

X.

Quare adiutorium aliorum, qui te a somno acediae suscitent, torporem tuum Praelato detege, qui te monitionibus vrgeat: patri spirituali manifesta, qui te viam feruoris doceat: fratri, qui ob suam prudentiam & probatam virtutem dignus sit, vulnus torporis aperi, qui spirituali colloquio, tanquam salubri medicamento, aliquod leuamen afferat. Super omnia verò Domini adiumentum exposece. Effunde apud illum cor tuum, & miserias tuas non sine profusione lacrymarum edicito, & suscitari te ab illo, qui suscitauit mortuos, & trahi fortiter postulato: Cum te torpore, acedia, vel taedio affici sentis, inquit Bernardus, noli propterea diffidere, aut desistere ab studio spirituali, sed iuuantis requite manum, trahi te obsecrans sponse exemplo, donec denuo suscitante gratia factus promptior alacriorque curras, & dicas:

Bern. ser. 11. m. Can.

A Viam mandatorum tuorum cucurri, cum dilatasti cor meum.]

Ne fugias; ne a cœpto desistas, neve studia spiritualia intermitas, sed potius etiam sine alacritate; immò & cum tristitia in eorum continuatione progreditor; & aliquid noui ad te magis vincendum aduicito. Ad vincendam namque luxuriam celeris fuga necessaria est, & ad proterendam acediam, nihil valet turpis fuga, sed animosa hostis aggressio. Experimento probatum est, inquit Abbas Moyses apud Cassianum, acediae impugnationem non declinando fugiendam, sed resistendo superandam. Et in hoc vitium, si in aliquo summè necessaria est illius praeccepti sancti Iacobi custodia: Resistite diabolo, & fugiet à vobis. Qui enim tristitia & torpori resistit, & se ipsum vrget, & iam sanctis meditationibus, iam Praelati monitionibus, iam vim sibi inferendo, se ad laborem adigit; post modicum spaciū acediam fugisse, & pristinum feruorem, ac mentis alacritatem venisse animaduertit.

B se ipsum vrget, & iam sanctis meditationibus, iam Praelati monitionibus, iam vim sibi inferendo, se ad laborem adigit; post modicum spaciū acediam fugisse, & pristinum feruorem, ac mentis alacritatem venisse animaduertit.

Praesentissimum tandem acediae remedium, si iam callum obduxerit, est illud Dauidis: [Ego dixi, nunc cœpi,] & vitam nouam, & ab omni tepore alienam incipere. Persuade ergo tibi non minus difficile esse ab inueterato tepore ad feruorem redire, quam à peccato ad gratiam resurgere: & quia illud opus Dei est, sicut est istud, enitere à Domino eidem omnino mediis, ac primam conuersionem, impetrare. A negotiis & occupationibus, etiam vtilibus per aliquod tempus te abstrahe, considera vias tuas in amaritudine animae tuae; causas ac initia praesentis paupertatis aduerte: fasciculum tuorum peccatorum collige, illum per sincerissimam confessionem in sanguine Christi submerge: Deinde quasi denovo lotus, ad occasiones te polluendi & maculandi ne redeas, sed studiis spiritualibus sine vlla intermissione diligenter insistas. Haec namque sunt, quae dispersiones nostras colligunt, pigritiam fugant, & ignem pristini ardoris accendunt.

C amaritudine animae tuae; causas ac initia praesentis paupertatis aduerte: fasciculum tuorum peccatorum collige, illum per sincerissimam confessionem in sanguine Christi submerge: Deinde quasi denovo lotus, ad occasiones te polluendi & maculandi ne redeas, sed studiis spiritualibus sine vlla intermissione diligenter insistas. Haec namque sunt, quae dispersiones nostras colligunt, pigritiam fugant, & ignem pristini ardoris accendunt.

De vitio inanis gloriae, ac de ipsius gradibus.

CAPVT XV.

D **I**NANIS gloria est immoderatus appetitus laudis humanae. Nam ab appetitu laudis moderato, & rectae rationi consono, omne vitium vanitatis excluditur. Est autem appetitus laudis moderatus, cum quis ex bonis operibus laudem, & approbationem à Deo quaerit, cui soli placere studet. Hoc namque laudis desiderium tanquam nullo modo virtuti contrarium, concedit Paulus, cum ait: Qui gloriatur, in Domino gloriatur: (id est, non à se.) neque ab hominibus, sed à Deo bonorum operum approbationem exquirat. Non enim qui se ipsum commendat, ille probatus est, sed quem Deus commendat. Nec etiam laudis appetitus metas rationis excedit; si ab hominibus ob finem bonum laus quaeratur, ut scilicet ipsi laudatores in virtute proficiant, pusillus ametur, & Deus in suorum feruorum virtute laudetur. Nam & id ipse Dominus approbat dicens: Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent patrem vestrum, qui in caelis est. Tunc ergo laudis appetitus vitiosus est, & inanis gloria vocatur, cum non vera laus, nec vera gloria, ac manifestatio coram proximis, sed vana quaeritur. Quam reprehendit sanctus Dauid illo versu: Ut quid diligitis vanitatem, & quaeritis

Psal. 118. 32. XI.

Cassian. lib. 10. c. 25.

Iacobi 4. 7.

XII. Psal. 76. 11.

2. Corin. 10. n. 17.

num. 18.

Matth. 5. n. 16.

Psal. 4. 11. 3.

mendacium:

mendacium?] Est autem laus inanis & gloria vana, quam de re, quæ non est, vt de virtute, quam non habes, aut de rebus vanis nec laude dignis, aut à solis hominibus, prout fallibiles sunt, aut propter se ipsam, & non propter Dei gloriam, aut proximorum salutem captare contendis. Atque hoc vitium prohibet Dominus ore Pauli, cum inquit: Nolite fieri inanis gloriæ cupidi.] Et in Phariseis vehementer reprehendit: Quomodo vos potestis credere, qui gloriam ab inuicem accipitis, & gloriam, quæ à solo Deo est, non queritis? Et Psalmographus eius impietatem expressit illis verbis: Quoniam Deus dissipauit ossa eorum, qui hominibus placent: confusi sunt, quoniam Deus spreuit eos.] Inanis gloria facit, vt immoderatè hominibus placere cupiamus; vt toti ab eorum ore ac sententia pendamus: vt nominari & laudari appetamus: vt ultra vires & talentum nobis datum nos extendamus, & sic in mille inquietudines, & inconuenientia præcipitemur. Hæc bonam opinionem ultra meritum amat, virtutem necdum adeptam ostendit; zelum honoris diuini, & sanctam ad reprehendendum libertatem fingit; de nobilitate se iactat; humilia ministeria licet necessaria respuit, honorabilia munera, & familiaritatem nobilium concupiscit. Hæc hominem vanum impellit, vt curer subtilis lector, feruidus concionator, sollicitus prælator, & orationi, ac rebus spiritualibus addictus apparere, & vt non in veritate ac rerum substantia, sed in vmbra, & simulatione suam felicitatem constituat. Hæc denique laudem, quam appetit, etiam cum spiritualis vitæ detrimento, cum religionis damno, cum fratrum scandalo, & cum animæ periculo manifestò conquirat. Quare Basilius rem fœditissimam pulchris & accommodatis epithetis voluit depingere. Fugiamus, inquit, inanem gloriam, dulcem spiritualium opum spoliatricem, iucundum animarum nostrarum hostem, tineam virtutum, blandissimam bonorum nostrorum deprædatricem, eandemque mellis illitu, fraudis suæ veneni coloratricem, & mortiferi hominum mentibus poculi porrectricem: quod opinorea de causa facit, vt vitio se illi auidius ingurgitent, nec vlla illius expleantur satietate.] Si hac peste te sinas illudi, pro certo scias te mundanum esse, & sæculi amatorem existere. Quicumque autem voluerit amicus esse sæculi huius, inimicus Dei constituitur.] Paulatim iste se à Domini obsequio subducit, dicente Paulo: Si adhuc hominibus placere (id est, placere studerem,) Christi seruus non essem. Qui verò Christo seruire renuit, consequens est vt mundo seruiat, & præmium mundi, nempe confusionem, accipiat.

Inanis gloria non vnam tantum causam nanciscitur, sed ex multis, atque interdum contrariis (quod mirum est) nascitur. Aliquando enim ex prauis operibus, aut ex vanis actionibus, quod proprium iniquorum est: aliquando verò ex bonis virtutum studiis, quod est proprium bonorum, vanam laudem & gloriam querimus. Illorum imaginem gessit Absalon, de quo hæc legimus: Porro Absalon crexerat sibi, cum adhuc viueret, ritulum, qui est in valle regis; dixerat enim: Non habeo filium, & hoc erit monumentum nominis mei. Vocauitque ritulum nomine suo, & appellatur Manus Absalon vsque ad hanc diem.] Superbus adolescens, ritulum, id est, statuam marmoream, crexit, quæ ipsum illustrem faceret, & memoriam suam apud homines custodiret. Sic multi in operibus mortuis, inutilibusque laborant, primogenia ex bonis per furram ablati institunt, & amplas domos ædificant, vt se apud homines celebres reddant. Istorum verò mores induunt

ieiuantes, orantes, elemosynas facientes, & prædicantes propter hominum laudes, de quibus dictum est: Amen dico vobis, receperunt mercedem suam.] Utrosque autè monet Cassianus, sic scribens: Ideoque per sapientissimum Salomonem monemur: [ne diuertaris ad dexteram, neque ad sinistram,] id est, ne tibi de virtutibus blandiaris, & dextris successibus ac spiritualibus extollaris, nec despectens ad sinistram tramitem vitiorum, secundum Apostolum gloriam tibi ex eis in tua confusione conquiras. Nam cui sub specie succinctorum vestis, & nitida cenodoxia, id est, inanem gloriam, non potuit diabolus generare, pro qualida, & inculca, ac viliore, conatur inferre.] Sed ex quibus bonis operibus inanis gloriæ pestis emergere? Profectò ex omnibus, quæ aliquam speciem virtutis habent, solet ob nostram cecitatem generari. Et sicut omnia virtutis opera licet valde inter se diuersa, in boni ratione conueniunt, ita vniuersa huic vermiculo, qui edacius bonitatem corrodit, exposita esse noscuntur. Nascitur inanis gloria ex ipsa victoria atque extinctione vitiorum. Nam à sex prioribus vitiis cenodoxia, & superbia penitus dissident, ait Cassianus, nec simili cum eis societate fœderantur. Siquidem non solum nullam ex illis occasionem suæ generationis accipiunt, sed etiam contrario modo atque ordine suscitantur. Nam illis euulsis hæc vehementius fructificant, & illorum morte viuacius pululant, atque succrescunt. Vnde etiam diuerso modo ab his duobus vitiis impugnamur. In vnumquodque enim illorum sex vitiorum tunc incidimus, cum à præcedentibus eorum fuerimus elisi: in hæc verò duo victores, & vel maximè post triumphos periclitamur incurere.] Nascitur inanis gloria ex omni exercitatione virtutum. Vnde pulchrè Climacus ait: Vidi plurima, variæque virtutum germina ab aliquibus plantari, & ex inani gloria, tanquam ex cloaca & cæno irrigari, & ex ostentatione circumfodi, atque ex laudibus humanis stercoreari, quæ tamen translata postmodum in desertum solum, id est, in locum laudationibus vacuum, confestim exciccata sunt.] Nascitur tandem inanis gloria, & quidem præcipua ex his operibus, quæ apud homines splendorem habent, & vilia ac fructuosa iudicantur, vt ex ministerio prædicationis, ex munere prælationis, atque ex functione proponendæ doctrinæ. Sicut enim arbor (vt simili Gregorij vtar) quò altius ad superiora surrexerit, eò ventorum vim vehementius sentit, sic quò plus quis maioribus operibus attollitur, eò ampliori ab ore laudantium flatu fatigatur. Et Cyprianus ait: Si opera virtutum foras exierint, rarus est qui hominum iudicia conspuat, & laudes humanas contemnat.] Vide igitur magnum malum, ac summopere cauendum, quod bonis operibus roboratur, & nisi circumspecti sumus, ipsa perfectionis acquisitione succrescit.

At vestigemus quem inanis gloria assensionis ordinem teneat. Mentem principio sub velamine alicuius boni prætextus aggreditur: quia nimirum oportet placere hominibus, vt eos Domino lucrermur: neque enim si nos contempserint, quam illis proponimus, doctrinam suscipient. Itèmq; gloriam Domini non parum ex nostra pendere, quem bonæ vitæ ostensione laudamus, & alios, qui nos vident, aut audiunt, ad eius laudationem accendimus. Hoc colore mentem ingressa, personam deponit, & palam falsam dulcedinem obicit, ac pulchrum esse, & homine dignum apud alios nomen, & auctoritatem habere, suadet. Nam honos, inquit, & laus virtutem sequitur. Æquum est ergo, vt tu, qui virtute, & litteris polles, honoribus & laudibus cumuleris.

Nemo

Galat. 5.
num. 26.
Ioh. 5. n.
44.Psal. 52.
6.Basili.
conf. mor.
nasc. 11.Iacob. 4.
4.Galat. 1.
10.2. Reg. 18.
18.Mat. 6.
16.
Cassian.
li. 11. c. 4.
Prou. 4.
nu. 27.Philipp.
37.Cassian.
coll. 5. c. 10.Clim. ca.
9 grad. 2.Greg. 22.
mor. c. 5.

Matth. 5. 15.

Nemo accendit lucernam, & ponit eam sub modio, sed super candelabrum, ut luceat omnibus, qui in domo sunt.] Et Dominus te lucernam suam igne zeli animarum inflammavit, talentis naturalibus illustravit, & aptum ad proficiendum aliis effecit. Quis credat id factum esse ut in obscuro lateas, & non magis ut apud alios nominis celebritate clarescas? His & similibus dictis gloria vana animam ad sui amorem allicit, quam animadvertens sibi devinctam, hoc ordine, & subiunctis gradibus ab omni decore virtutis evertit.

Ose. 8. 7.

Primò, opera bona, & studia spiritualia ad captandam hominum laudationem inhectit. Et ex oratione, ex silentio, ex amore cella, ex ieiunio, ex inculta veste, & ex aliis huiusmodi miser homo auctoritatem apud homines, & viri spiritualis existimationem venerari curat. Scit enim in hac communitate, cuius institutum professus est, solos spirituales viros diligere & honorari, alios verò haberi contemptui. Honor ergo mihi apud istos virtute comparandus est, quam si prius non consequar, aut saltem externa actione non praeferam, honorem concupitum habere non potero. Est hic vnus ex illis, de quibus inquit Oseas: Quia ventum seminabunt, & turbinem metent.] Quid enim nisi ventum seminant, qui in bonis operibus, ob ventum, id est, ob inanem honorem, factis, elaborant? Et quid nisi turbinem metent, qui non aliquid solidum, sed humanas laudes, id est, occasiorem superbiendi, recondent? Irridet eos Dominus per Amos, dicens: Et sacrificare de fermento laudem, & vocare voluntarias oblationes, & annuntiare, sicut enim voluistis filij Israhel.] Nam, ut Gregorius meditat, panem fermentatum aduersus legem offert, qui virtutis opus ob laudem humanam exercet. Putat se oblationem pacificam, ac Deo placentem obtulisse, & de eo superbe se iactat, cum tamen huiusmodi oblatio inani gloria corrupta, Domino, cui offertur, inueniatur iniusta.

Amos 4. 1. 5.

Greg. 10. 22. in euang.

Secundò, isti inani gloria possessi, ad aliquem gradum honoris euecti, mirum est quantum in eo sibi complacent, & quanta inepta & praeordinem faciant, ut nominati sint apud alios, & famam ac gloriam acquirant. Si doctores, & litterarum professores sunt, novas opiniones excogitant, & peregrinas doctrinas inueniunt, quas suos auditores doceant, & à via sentiendi trita & probata ab antiquis auertant. Si concionatores res curiosas auribus mundanorum placentes, non corda compungentes, loquuntur, pro diuinis Scripturis fabulas poetarum, pro dictis sanctorum, nescio quas sententias philosophorum, pro rationibus, quae vitia destruant, curiositates, quae vitis conuincant, exponunt. Si Praelati, propria domus deserunt, ut aliena curent, omnibus negotiis ciuitatis se ingerunt, magnates iniungere, & ab eis visitari appetunt, ampla & paupertatem oppugnancia aedificia aggrediuntur: videnturque illos imitari, qui dicebant: Venite, & faciamus ciuitatem & turrim, cuius culmen pertingat ad caelum, & celebrem nomen nostrum antequam diuidamur in vniuersas terras.] His, & aliis huiusmodi, quae splendorem apud homines habent, laudem & famam sibi aggregare nituntur, quod si virtus fordeat, si profectus damnus sentiat, si tepor irumpat, si diuina communicatio se subtrahat, dummodo non desit illis aita popularis, nihili curant.

Gen. 11. 4.

Tertiò, hi saepe inuiti personam auctoritatis deponunt, aut successore ad munus praelationis instante, aut aetate, aut aduentu doctioris, aut eloquentioris, cui cedendum est, omnino poscent. Tunc quis explicet, quanta tristitia abforbeantur, quanto dolo-

A te obruantur, quam implacabilibus indignationis stimulis crucientur? Putant, alium, qui in munere illis successit, sibi gloriam praecipuisse: illum ergo animo auersantur, illum temerarie iudicant, illum toruis oculis intuentur. Eius facta verbis dilacerant, bona in malam partem interpretantur; mala, si quae sint, exaggerant, & dum aliud non conceditur, ex fratris dedecore sibi metipsis honorem aliquem & gloriam decerpunt. Quid si ad ordinem redactis obedientia ordinarias illis aliorum subditorum occupationes indicat? Quid si ad humiles, aut non nimis honoratas functiones applicet? Tunc cum indignatione illas omnino respuunt, de praelatis talia praecipientibus conqueruntur, ea sibi ob inuidiam, aut odium, vel ad contemptum demandata vociferantur. Eligunt omnino potius otiosi & desidiosi manere, quam rebus humilibus, sed vtilibus, & sibi quam maxime ad vincendam superbiam necessariis occupari.

Quartò demum, Qui iam in hypocrisum, iactantiam, & nouitatum praesumptionem antea corruerunt, ab honorifico manere, aut dignitate deiecti, labuntur in alias deteriores inanis gloriae progenies, quas simul cum praedictis Gregorius enumerat. Fiunt enim inobedientes, qui suorum praelatorum iussa contemnant, contentiosi, qui verbis se excusent, & ea ineptè sibi mandari defendant: pertinaces, qui nullo modo amicis bona suadentibus credant: discordes, qui ab aliorum sensu & voluntate se separent, & in domo charitatis rixas & inimicitias seminare non metuunt. Ex his omnibus apparet, inanem gloriam Prosper Aquitanicus quam pulchre descripsit. Est, inquit, vanitas, inflata quaedam circa delectationes varias animi languentis affectio, potendi honoris auida, simul & nescia morbo excellentiae inanis inflata, caua, morbida, turbulenta, animorum leuium domina, male fundatis omnibus blanda, repugnantibus fumea, capiendis seductoria, captis iniusta, simulatio quaedam virtutum, anima vitiorum, fomes carnalium delectationum, labes morum, appetitio dignitatum, dulcis miseris, amara perfectis, periculosa dubiis, imperiosa subiectis, infirma fundatis, facile captiuat incautos, captiuatos oblectat, ambitiosos vexat, angustos inflat, inflatos humiliat: cui seruiunt tumidi, sub qua iacent elati, quam inueniunt perdit, ad quam currunt lapsuri, in qua sibi videntur stare iam lapsi.] Ecce vanitatis elogia à Prospero copiose descripta, quae nulli alij vsui vtilis inuenitur, nisi ut quaesita perdat, & hominem sterilem & infrugiferum reddat. Ponite corda vestra super vias vestras,] dicit Dominus per Aggaeum prophetam. Semina stis multum, & intulistis parum: comedistis, & non estis satiati: bibistis, & non estis inebriati: operuistis vos, & non estis calefacti, & qui mercedes congregauit, misit eas in sacculum pertusum.] Ecce quomodo inanis gloria quaesita perdat: sacculus enim pertusum est cor intentionis prauitate diruptum, quod ex labore suscipit, sed ex vanitate meritum quod susceperat, statim amittit. Et Oseas ait: Radix eorum exsiccata est; fructum nequaquam facient.] Vide etiam quomodo eadem pestis vanitatis cor infrugiferum reddat. Nam quia radix bonae intentionis arescit, consequens est, ut utilitas ex labore bene viuendi, fructusque deficiat. Hoc ergo vitium, quod nos bonis spoliat, omnino fugiamus, & rationem pugnandi aduersus ipsum nunc legentibus demonstremus.

Greg. 9. mor. 6. 13.

Prosper 3. de vita contem. c. 10.

Aggai 1. 5. 6.

Ose 9. 16.

